

**OŚWIADCZENIE O STANIE KONTROLI ZARZĄDCZEJ ZARZĄDU
NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
ZA ROK 2022**

Dział I

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- 1) zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- 2) skuteczności i efektywności działania,
- 3) wiarygodności sprawozdań,
- 4) ochrony zasobów,
- 5) przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- 6) efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- 7) zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w kierowanej przeze mnie jednostce sektora finansów publicznych – **Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**

Część A

~~w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Część B

w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II Oświadczenia.

Część C

~~nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:

- x monitoringu realizacji celów i zadań,
- x samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych,
- x procesu zarządzania ryzykiem,
- x audytu wewnętrznego,
- x kontroli wewnętrznych,
- x kontroli zewnętrznych,
- x innych źródeł informacji: ustaleń audytora zawartych w „Ocenie systemu kontroli zarządczej w NFOŚiGW za rok 2022”, audytów zewnętrznych, opinii Instytucji Audytowej dotyczącej systemu zarządzania i kontroli POIiŚ 2014-2020 oraz oświadczeń o stanie kontroli zarządczej złożonych przez nadzorujących samodzielnie komórkami organizacyjnymi.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

.....
(miejsowość, data)

.....
(podpis kierownika jednostki)

Dział II

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym (2022):

- 1) W obszarze *skuteczności i efektywności działania*:
 - Niedostateczna informatyzacja procesu raportowania i obsługi umów o dofinansowanie ze środków krajowych. (W 2022 roku podjęto intensywne i skuteczne działania naprawcze).
 - Opóźnienia w rzeczowo-finansowym rozliczaniu umów (dotyczy umów zawartych w ramach programu priorytetowego, pn. „*Usuwanie odpadów z folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej*”). (W 2022 roku podjęto intensywne i skuteczne działania naprawcze).
 - Opóźnienia w procesie oceny wniosków o dofinansowanie (dotyczy wniosków złożonych w naborach w ramach w programów priorytetowych, pn. „*Budownictwo Energooszczędne - Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie*” i „*Mój Prąd*”). (W 2022 roku podjęto intensywne i skuteczne działania naprawcze).
 - Nieodzyskanie przez NFOŚiGW środków wydatkowanych w ramach trójstronnych umów realizowanych w programie priorytetowym, pn. „*Generator Koncepcji Ekologicznych (GEKON)*”, w wyniku niezapewnienia w nich możliwości podejmowania działań windykacyjnych. (W 2022 roku podjęto intensywne i skuteczne działania naprawcze).

Planowane działania, które zostaną podjęte w 2023 roku, w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej:

- 1) W obszarze *skuteczności i efektywności działania*:
 - Kontynuacja działań w zakresie wdrożenia koncepcji elektronicznej obsługi umów finansowanych ze środków krajowych jak również raportowania w NFOŚiGW, realizowanych w dedykowanym w tym zakresie, powołanym przez Zarząd projekcie, pn. „*Budowa Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI)*”.
 - Doprowadzenie do terminowego rozliczania rzeczowego i ekologicznego umów (dotyczy umów zawartych w ramach programu priorytetowego, pn. „*Usuwanie odpadów z folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej*”).
 - Doprowadzenie do wyeliminowania zaległości w procesie oceny wniosków o dofinansowanie (dotyczy wniosków złożonych w naborach w ramach programów priorytetowych, pn.: „*Budownictwo Energooszczędne - Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie*” i „*Mój Prąd*”).
 - Kontynuacja procesu odzyskiwania środków z umów realizowanych w ramach programu priorytetowego, pn. „*Generator Koncepcji Ekologicznych (GEKON)*”, w przypadkach częściowego wykonania zadań bądź braku zwrotu przez beneficjentów przyznanego im dofinansowania.

Dział III

W Oświadczeniu Zarządu NFOŚiGW o stanie kontroli zarządczej za rok 2021 deklarowano:

- 1) W obszarze *zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi*:
 - Kontynuacja działań w zakresie zapewnienia terminowości prowadzonych postępowań administracyjnych w przedmiocie udzielania ulg w spłacie opłat z ustawy Prawo geologiczne i górnicze.

2) W obszarze skuteczności i efektywności działania:

- Doprowadzenie do rozliczenia trójstronnych umów zawartych w ramach Fazy B+R w programie priorytetowym, pn. „Generator Koncepcji Ekologicznych (GEKON)”, w przypadkach częściowego wykonania zadań bądź braku zwrotu przez beneficjentów przyznanego im dofinansowania.
- Kontynuacja procesu wprowadzania do procedur NFOŚiGW adekwatnych mechanizmów kontrolnych, celem zapewnienia terminowości w procesie rozpatrywania wniosków o dofinansowanie oraz rozliczania umów pod względem rzeczowym i ekologicznym.
- Kontynuacja działań w zakresie wdrożenia koncepcji elektronicznej obsługi umów finansowanych ze środków krajowych jak również raportowania w NFOŚiGW, realizowanych w dedykowanym w tym zakresie, powołanym przez Zarząd projekcie, pn. „Budowa Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI)”.

3) W obszarze przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania:

- Kontynuacja działań edukacyjnych i komunikacyjnych na rzecz popularyzacji i utrwalania zasad Kodeksu Etyki w NFOŚiGW.

W celu zrealizowania powyższych deklaracji podjęto następujące działania:

Ad 1. W obszarze zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi:

- Kontynuacja działań w zakresie zapewnienia terminowości prowadzonych postępowań administracyjnych w przedmiocie udzielania ulg w spłacie opłat z ustawy Prawo geologiczne i górnicze.

Zalecenie zrealizowane.

W 2022 r. kontynuowano działania zmierzające do skrócenia czasu postępowań, w szczególności:

- 1) Pracownicy zostali zobowiązani do podejmowania działań zgodnych z terminami, prowadzono monitoring postępowań, terminowości podejmowanych czynności oraz obciążenie pracą poszczególnych pracowników i stan rozpatrywania poszczególnych spraw.
- 2) Korzystano z opracowanych wzorców dokumentów (wezwań i zawiadomień), które na bieżąco były aktualizowane.
- 3) Szczegółową weryfikacją objęto postępowania egzekucyjne i czynności podejmowane przez organy egzekucyjne, pod kątem skutecznej realizacji zaległych spłat.
- 4) Prowadzono monitoring spłat zaległości uwzględniający terminy zadeklarowanych spłat przez dłużników, a w przypadku stwierdzenia braku wpłat, kolejne działania dotyczyły wystawiania upomnień, a następnie tytułów wykonawczych.
- 5) W ramach realizacji wniosków pokontrolnych NIK w „Podręczniku Procedur NFOŚiGW” przyjętym przez Zarząd uchwałą nr B/41/13/2022 z dnia 18.10.2022 r. wyodrębniono procedurę, pn. „Obsługa przychodów NFOŚiGW”, w której określone zostały szczegółowo zasady, sposób postępowania i terminy dla prowadzonych postępowań.

Ad 2. W obszarze skuteczności i efektywności działania:

- Doprowadzenie do rozliczenia trójstronnych umów zawartych w ramach Fazy B+R w programie priorytetowym, pn. „Generator Koncepcji Ekologicznych (GEKON)”, w przypadkach częściowego wykonania zadań bądź braku zwrotu przez beneficjentów przyznanego im dofinansowania.

Zalecenie w trakcie realizacji.

W 2022 r. wystąpiono do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR) o udzielenie informacji dot. dwóch podmiotów będących beneficjentami dofinansowania w ramach programu priorytetowego, pn. „Generator Koncepcji Ekologicznych (Gekon)”, które to podmioty zostały objęte postępowaniem restrukturyzacyjnym. NCBiR nie udzielił jednak odpowiedzi w powyższej sprawie. Z uwagi na treść opinii prawnej z marca 2021 r., zgodnie z którą NCBiR mógł jedynie występować z wnioskami do sądu

dot. zgłaszania wierzytelności, NFOŚiGW nie mógł skutecznie dochodzić wierzytelności. W związku z powyższym podjęto rozmowy z NCBiR celem zmiany zapisów Umowy z NCBiR – NFOŚiGW. W trakcie rozmów podniesione zostały kwestie aneksowania umowy umożliwiające zamknięcie umów, które obecnie są procedowane w NCBiR w zakresie możliwości odzyskania środków NFOŚiGW oraz wprowadzenia zapisów, doprecyzowujących kwestie roszczeń między instytucjami.

NFOŚiGW w roku 2023 będzie kontynuować działania w celu dalszych uzgodnień z NCBiR w powyższym zakresie. Planowane jest również wystąpienie o uzupełnienie opinii prawnej, w zakresie wskazania możliwości dochodzenia od NCBiR innych roszczeń poza roszczeniami odszkodowawczymi. Następnie, po uzyskaniu opinii prawnej podjęcie stosownych działań.

- Kontynuacja procesu wprowadzania do procedur NFOŚiGW adekwatnych mechanizmów kontrolnych, celem zapewnienia terminowości w procesie rozpatrywania wniosków o dofinansowanie oraz rozliczania umów pod względem rzeczowym i ekologicznym.

Zalecenie zrealizowane.

W roku 2022 zatwierdzono regulacje zawierające mechanizmy, których celem jest zapewnienie terminowości w procesie rozpatrywania wniosków o dofinansowanie oraz rozliczania umów:

- 1) W dniu 28.06.2022 r. Zarząd NFOŚiGW wprowadził do Regulaminu organizacyjnego Biura NFOŚiGW (uchwała nr A/42/6/2022) zapisy dotyczące delegowania uprawnień. Wprowadzono kompetencje dla kierującego komórką ekologiczną i jego zastępcy do jednoosobowego podejmowania decyzji w sprawach związanych z finansowaniem przedsięwzięcia. Ponadto przeniesiono ocenę formalną wniosku o dofinansowanie do komórki ekologicznej.
- 2) W dniu 02.08.2022 r. Zarząd NFOŚiGW uchwałą nr B/30/1/2022 zatwierdził procedurę, pn. „Dofinansowanie przedsięwzięcia ze środków NFOŚiGW” uchylając jednocześnie uchwałę nr B/20/1/2018 z dnia 08.05.2018 r. w sprawie delegowania uprawnień i odpowiedzialności w procesie dofinansowania przedsięwzięć ze środków NFOŚiGW. W Procedurze odzwierciedlono decyzje wynikające ze zmian w Regulaminie organizacyjnym Biura NFOŚiGW.
- 3) W dniu 18.10.2022 r. Zarząd NFOŚiGW uchwałą nr B/41/13/2022 zatwierdził „Podręcznik Procedur NFOŚiGW” będący zbiorem wewnętrznych regulacji obejmujących cały zakres działania NFOŚiGW, w tym procedury związane z dofinansowaniem przedsięwzięcia (uchylona została procedura wymieniona w pkt 2). W „Podręczniku Procedur NFOŚiGW” również zastosowano nowe podejście do podejmowania decyzji związanych z realizacją przedsięwzięcia oraz wykonywania oceny formalnej przez komórkę ekologiczną.
- 4) W dniu 20.12.2022 r. Zarząd NFOŚiGW wprowadził do Regulaminu organizacyjnego Biura NFOŚiGW (uchwała nr B/50/2/2022) zapisy polegające, m.in. na dodaniu:
 - a) Wydziałowi Planowania i Sprawozdawczości w Departamencie Finansowym zadania w postaci sporządzania informacji kwartalnych dla Zarządu NFOŚiGW dotyczących terminowości realizacji uchwał Zarządu o udzieleniu dofinansowania, terminowości zamykania umów pod względem rzeczowym i terminowości zamykania umów pod względem ekologicznym (§ 26 ust. 3.3 lit. i Regulaminu).
 - b) Dyrektorowi Biura zadania w postaci sporządzania informacji kwartalnych dla Zarządu NFOŚiGW dotyczących terminowości oceny wniosków o dofinansowanie (§ 22 ust. 3 pkt 9 Regulaminu).

Powyższe uproszczenia i mechanizmy kontrolne będą miały przełożenie na skrócenie czasu procedowania wniosku i umowy, a tym samym na terminową realizację zadań.

- Kontynuacja działań w zakresie wdrożenia koncepcji elektronicznej obsługi umów finansowanych ze środków krajowych jak również raportowania w NFOŚiGW, realizowanych w dedykowanym w tym zakresie, powołanym przez Zarząd projekcie, pn. „Budowa Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI)”.

Zalecenie w trakcie realizacji.

W 2022 r. rozpoczęto prace nad aktualizacją i adekwatnym przygotowaniem projektu informatycznego, pn. „Budowa Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI)” w odniesieniu do potrzeb NFOŚiGW.

Ad 4. *W obszarze przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania:*

- Kontynuacja działań edukacyjnych i komunikacyjnych na rzecz popularyzacji i utrwalania zasad Kodeksu Etyki w NFOŚiGW.

Zalecenie zrealizowane.

W roku 2023 Rzecznik Etyki, w celu upowszechnienia świadomości pracowników i budowy etycznej kultury organizacji podejmował działania, takie jak:

- 1) Przygotowanie we współpracy z Biurem Zarządzania Zasobami Ludzkimi zakresu merytorycznego szkolenia dla kadry kierowniczej NFOŚiGW oraz pracowników dotyczącego przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w miejscu pracy - planowany termin realizacji szkolenia: I kwartał 2023 r.
- 2) Analiza i wypracowanie propozycji zmian do obowiązującej regulacji wewnętrznej, pn. „*Procedura antymobbingowa w NFOŚiGW*”.
- 3) Pracownicy NFOŚiGW przeszli w 2022 r. obowiązkowe szkolenie e-learningowe organizowane przez Centralne Biuro Antykorupcyjne, zawierające moduł dot. mobbingu i dyskryminacji w miejscu pracy.
- 4) Promowanie zasad określonych w „*Kodeksie etyki w NFOŚiGW*” – mail do pracowników wysyłany 8.03.2022 r.
- 5) Prowadzenie prac zespołu antymobbingowego, w celu wyjaśnienia sprawy zgłoszonej przez pracownika.

2. Pozostałe działania

W roku 2022 podejmowano następujące działania w zakresie wzmocnienia mechanizmów kontroli zarządczej w NFOŚiGW:

- 1) W obszarze wdrożenia mechanizmów kontroli zarządczej, dot. poprawy terminowości oceny wniosków i rozliczania umów:

W niektórych departamentach wprowadzono bezpośredni nadzór nad procesami oceny wniosków, zawierania umów i rozliczania efektów ekologicznych. Wprowadzono spotkania z pracownikami poszczególnych departamentów mające na celu przyspieszenie prac i bieżące omawianie barier we wdrażaniu projektów. Skrócono czas oceny wniosków poprzez wprowadzone uproszczenia. Ponadto, z uwagi na dużą liczbę składanych wniosków oraz uruchamianych naborów, wnioskowano o wzmocnienie kadrowe poszczególnych wydziałów w komórkach ekologicznych.

- 2) W obszarze organizacji pracy:

Z dniem 21.06.2022 r. Uchwałą Zarządu nr B/24/35/2022 dokonano optymalizacji (spłaszczenia) struktury organizacyjnej NFOŚiGW poprzez zmniejszenie liczby samodzielnych komórek organizacyjnych (SKO) zarówno ekologicznych jak i horyzontalnych. Ustalono nowe obszary działania wydziałów, ich zakresy zadaniowości oraz kompetencje dla poszczególnych kierujących SKO. Ponadto podjęte zostały działania edukujące kadre kierowniczą w obszarze zarządzania zwinnego.

Powyższe działania ukierunkowane były na przyspieszenie procesów decyzyjnych oraz poprawę efektywności funkcjonowania NFOŚiGW.